

۱۷۲۵۷۰۸

بلاغت

اندیشنامه جنبش نرم‌افزاری (۱۰)

نقد محض و تحول

جهدی در بربریت و تکه‌بین علوم انسانی اسلامی

www.ketabob.ir

عنوان و نام پدیدآور : تمحضر و تحول : جهدی در بازتعریف و تکوین علوم انسانی اسلامی/اندیشکده برهان.
 مشخصات نشر : تهران: دیدمان، ۱۳۹۷.
 مشخصات ظاهری : ۸۴ص.
 فرمت : اندیشنامه جنبش نرم‌افزاری؛ ۱۰.
 شابک : ۹۷۸-۶۰۰-۸۷۳۴-۹۳-۲
 وضعیت فهرست‌نویسی : فیا
 یادداشت : کتابنامه: ص. ۸۰.
 موضوع : علوم انسانی (اسلام)
 موضوع : *Humanities (Islam)
 شناسه افزوده : اندیشکده برهان
 رده‌بندی کنگره : BP۲۳۲/ت۸ ۱۳۹۷
 رده‌بندی دیویی : ۲۹۷/۴۸۵
 شما، کتاب‌شناسی ملی : ۵۳۴۲۷۲۳

اندیشکده
برهان

تلفن: ۰۲۱-۲۶۱۵۳۲۹۱

www.BORHAN.ir

تمحضر و تحول

دیدمان، برهان

۹۷۸-۶۰۰-۸۷۳۴-۹۳-۲

تهران

پایه: ۱۳۹۷

دوم

۲۰۰

۲۲۰۰۰ تومان

انتشارات دیدمان

عنوان:

نویسنده:

شابک:

نشر:

تاریخ انتشار:

نوبت چاپ:

شمارگان:

قیمت:

www.DidemanBook.ir

www.BORHAN.ir

info@borhan.ir

تهران، چهارراه شهید لوانسانی، خیابان بوستان،

کوچه نسترن، پلاک ۳۲، واحد ۴

۰۲۱-۲۶۱۵۳۲۹۱

تلفن:

۱۰۰۰۰۲۸۷

پیامک:

این کتاب با کاغذ حمایتی منتشر شده است.

کلیه حقوق این اثر متعلق به «اندیشکده برهان» است و هرگونه نقل مطالب از آن صرفاً با ذکر منبع مجاز است.

فهرست

پیشگفتار	۷
مقدمه	۹

فصل اول

علوم انسانی از دیدگاه دیندینیم مند اسلامی	۱۹
تحلیل تعریف و تلقی علامه مجلسی از «علوم انسانی»	۱۹
تحلیل تعریف علامه جعفری از «علوم انسانی»	۲۹

فصل دوم

علل ناکامی نسبی در تولید علوم انسانی اسلامی	۴۱
بازیابی ریشه‌ها و خاستگاه‌های معرفتی	۴۱
بازیابی ریشه‌ها و خاستگاه‌های اجتماعی	۴۵
گفتارزدگی	۴۷
ناکارآمدی نظام آموزشی دانشگاه	۴۷
غفلت از سخت‌کوشی و بلندهمتی	۴۷
سستی ورزیدن در ارتقای خلوص	۴۸
علل اجتماعی ناکامی نسبی در تولید علوم انسانی اسلامی	۴۹

فصل سوم

تمتخص؛ گامی در راستای تولید علوم انسانی اسلامی	۵۱
تعریف حوزه‌ی تمتخص علمی	۵۲
۱. تعریف علم «جامعه‌شناسی»	۵۲

۵۴	۲. تعریف علم «جامعه‌شناسی اسلامی»
۶۲	ضرورت‌ها و هدف‌های انجام حوزه‌ی تمحّض علمی
۶۲	۱. دستیابی جامعه‌ی اسلامی به استقلال فرهنگی و علمی
۶۳	۲. صیانت از هویت ایدئولوژیک جامعه‌ی اسلامی
۶۴	۳. رفع باره‌هایی از «حاجات نظری» جامعه و نظام اسلامی
۶۵	جایگاه و جغرافیای حوزه‌ی تمحّض علمی
۶۵	۱. جایگاه و جغرافیای حوزه‌ی تمحّض علمی در میان سایر حوزه‌های تمحّض علمی مرتبط
۶۵	۲. جایگاه و جغرافیای حوزه‌ی تمحّض علمی در میان علوم مرتبط
۶۶	موقعیت فعلی حوزه‌ی تمحّض علمی در رشته‌های دانشگاهی
۶۶	۱. موقعیت فعلی حوزه‌ی تمحّض علمی
۶۷	۲. فهرس، دس، دانشگاهی مرتبط با حوزه‌ی تمحّض علمی
۶۷	پیشینه‌ی نظری و عام حوزه‌ی تمحّض علمی
۶۷	۱. پیشینه‌ی علم حوزه‌ی تمحّض علمی در ایران
۶۹	۲. پیشینه‌ی علم حوزه‌ی تمحّض علمی در سایر کشورهای اسلامی
۷۰	پیشینه‌ی ساختاری و سازمانی حوزه‌ی تمحّض علمی
۷۱	ساختار منطقی (چیدمان) حوزه‌ی تمحّض علمی
۷۱	۱. «فلسفه‌ی علم اجتماعی»
۷۲	۲. «رهیافت اجتماعی»
۷۳	۳. «نظریه‌ی اجتماعی»
۷۵	برنامه‌ی حوزه‌ی تمحّض علمی
۷۵	۱. در قلمرو اکتشاف و تحلیل
۷۵	۲. در قلمرو نقادی و دفاع
۷۵	۳. در قلمرو نظریه‌پردازی
۷۸	سیاست‌های کلان حاکم بر برنامه‌ی حوزه‌ی تمحّض علمی
۷۸	۱. تکیه‌ی بنیادی بر «ایدئولوژی اسلامی»
۷۸	۲. «مواجهه‌ی گزینش‌گراانه» با علوم انسانی غربی
۷۹	۳. تلاش نظری «متراکم» و «افشوده»
۸۰	۴. تمرکز بر تولید «برونداد مکتوب»
۸۰	۵. «تمحّض گرای»
۸۲	کتابنامه

پیشگفتار

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ
يَا أَيُّهَا النَّاسُ قَدْ جَاءَكُمْ بُرْهَانٌ مِّن رَّبِّكُمْ وَأَنْزَلْنَا إِلَيْكُمْ نُورًا مُّبِينًا
ای مردم! همانا برای شما از جانب پروردگارتان برهانی آمده است و ما نوری
روشنگر (قرآن) به سوی شما فرستادیم (نساء: ۱۷۴).

سپاس خداوندی را که بشر را به برهان هدایت کرد و ملت شریف ایران را با هدیه‌ی آسمانی انقلاب اسلامی و حیات در ذیل نعمت ولایت در مسیر تمدن‌سازي قرار داد.

انقلاب اسلامی نعمت بی‌بدیلی بود که رهین ملت ایران شد تا مسیر تمدن‌سازی اسلامی و الگو شدن برای جهان بشریت را پیماید و البته در این طریقی، ناپیموده هنوز زیاد است و نیازمند گام‌هایی استوار و خردورزانه هستیم. اندیسکده‌ی برهان که متشکل از جمعی از فرزندان انقلاب اسلامی است، قانونی است فعال در زمینه تبیین گفتمان تمدن‌ساز انقلاب اسلامی. تلاش این مؤسسه‌ی اندیشه‌محور بر این است که با تکیه بر سرمایه و استعداد معرفتی-علمی نیروهای فرهیخته‌ی جریان انقلابی و ارزشی، به تبیین گفتمان انقلاب کمک کند و در مسیر تربیت نیروهای فکری تراز انقلاب اسلامی و یا به تعبیری، «مؤمن اندیشه‌ورز جهادی» بکوشد.

مؤسسه برهان مسیر مطلوب خود را حرکت در چارچوب الگوی امام-امت می‌داند

و بر این اساس، مبنای گفتمان‌سازی جهادگران فکری این اندیشکده بر پایه‌ی تبیین بیانات و دغدغه‌ها و مطالبات سیاسی-فرهنگی حضرت امام (ره) و مقام معظم رهبری (مدظله‌العالی) و تولید پژوهش‌های معرفتی و راهبردی معطوف به این مهم است. اندیشکده‌ی برهان بر آن است که در مسیر یک جهاد فکری و اعتقادی منسجم و متقن با پاسخگویی مستدل و منطقی به پرسش‌ها و مسئله‌های کنونی جامعه، گره‌گشایی از معضلات فکری و نظری و شبهه‌زدایی و تولید تحلیل و تأملات سالم و پالوده از فحش‌اندیشی و انحراف، گام بردارد.

اندیشنامه حاضر به مسأله مهم تحول در علوم انسانی و اسلامی سازی آن می‌پردازد. در این کتاب از زحمات آقای مهدی جمشیدی که در نگارش این اثر مشارکت داشته، کمال تشکر و سپاسگزاری به عمل آید.

امید است این اثر گام کوچک اما مؤثر در شناخت و تعمیق گفتمان تمدن‌ساز انقلاب اسلامی و بازخوبی اندیشه‌های ناب اسلامی و مورد رضایت پرچمدار هدایت بشر، حضرت ولیعصر (عج) قرار گیرد.

محمدجواد اخوان

مدیر اندیشکده برهان